

**סדרת
ההשוואה לאוסלו**

נוה דרומי

אוסלו זה לא אירוע, זה רעיון

אבל אם עד תחילת שנות ה-90 נלחמנו בערבים בחירוף נפש, כי ידענו שהם אויבים ושהנרטיב הפלסטיני הוא שקר מוחלט, הגיע אוסלו והפך את האמת לשקר ואת השקר לאמת. אוסלו הוא אם כל חטאת, משום ששם הכרנו בלגיי-טימיות של השקר הפלסטיני וליבינו את אמונת השווא של האויבים שלנו שאדמתנו היא ארמי-תם, וארצנו ארצם. הלגיטימיות הזו תורגמה גם לתמיכה בינלאומית רחבה במאבק הפלסטיני, שרק 7 באוקטובר הצליח ליצור בה סדקים.

אוסלו הוא לא אירוע חד-פעמי - זה רעיון שבבסיסו הנחת המוצא שישקך דרך אחת לחיות פה, וכל מי שלא מתיישר איתה הוא "אויב השלום", משיחי וקיצוני. משם קצרה הדרך לבריהה מרצועת הביטחון מדרום לבנון, לגירוש מגוש קטיף, לעסקת שליט, להשחרת המתיישבים ביהודה ושומרון, ועוד, ועוד, ועוד.

לכן, נתניהו לא היה צריך לפצל בין האירועים, אלא לקשור ביניהם. קורבנות 7 באוקטובר הם קורבנות אוסלו, קורבנות ההתנתקות, קורבנות עסקת שליט, קורבנות

ה"קונספציה" וקורבנות של עוד הרבה אירועים לאורך הדרך. בחרנו בכל האירועים האלה כמודע, וכי 7 באוקטובר הם התפוצצו לנו בפנים בהפתעה. והופתענו בתקופה שבה היה ויכוח ציבורי קשה שבמרכזו הצבא, ולממשלה - גם בגלל אותו ויכוח - לא הייתה שליטה במערכת הביטחון, בעוד שזו לא הבינה את האירוע. גם באוסלו היה ויכוח קשה, אבל אז הממשלה הייתה ממשלת שמאל, ומערכת הביטחון ברובה התיישרה.

האמירה של נתניהו על אוסלו, שהושמעה בדיון בין חברי כנסת, היא לא הבעיה. העובדה שיש מובילי דעת קהל שלא רואים את הקשר בין אוסלו ל-7 באוקטובר, או לחלופין שיש אנשים שלא רוצים שנזכיר את אוסלו, כי אז ידעו כולם שהאחריות היא גם עליהם - היא בעיה רצינית.

בדיון שהתקיים ביום שני בוועדת חוץ וביטחון טען ראש הממשלה בנימין נתניהו שמספר הקורבנות של הסכם אוסלו "זהה למספר הקורבנות ב-7 באוקטובר", שצומד על כ-1,200 איש, "אבל במשך זמן ארוך יותר". האמירה של נתניהו גררה ביקורת רחבה מהמחנה הפוליטי היריב לו, בטענה כי מדובר בחוסר רגישות כלפי קורבנות 7 באוקטובר, בהקטנת משמעות הטבח ובהשוואה מופרכת מיסודה. ונתניהו טעה בכמה מובנים, אבל לא דווקא מנקודת המבט של המחנה היריב. וממילא, הדיון איננו על נתניהו, אלא על רעיונות גדולים מאד כזה או אחר.

צודקים המבקרים שברמה היבשה לא ניתן להשוות בין אוסלו, אירוע מתמשך שלקח זמן, לבין יום של טבח, אונס, חטיפה, שריפה וביזה. אבל לא מדובר רק בהשוואה בין האירועים, כי אם ביחסי הגומלין, או לפחות בקשר האלמותי ביניהם. יש מי שעלולים לטעות ולנתק בין האירועים בגלל הזמן שעבר, המסגרת שבה קרו וגם השיטה - כי ללא ספק שיי

טות הרצח הפלסטיניות השתכללו. אוטובוסים מתפוצצים ומסערות מתעופפות בשם המאבק הפלסטיני יצאו מהאופנה בתחילת שנות ה-2000. ברומה לנאצים שהיו צריכים בשלב מסוים להסתיר את הרצח שלהם, גם הפלסטינים עברו מפיגועים המוניים למפגעים בודדים, כדי שנקבל רצח יהודים במינון נמוך יותר - וגם נישו לתווך לנו את זה בצורה יותר "רציונאלית". המחשבה שהם רוצחים את משפחת פוגל כי הם מתנחלים ולא כי הם יהודים תפסה בעבר מקום מכובד בדעת הקהל הישראלית; האמונה שהם רוצחים כי הם עניים ותחת כיבוש - גם היא הושמעה באופן עקבי, על אף שהופרכה פעם אחר פעם אל מול וילות ערביות ומכוניות פאה והרעיון שאורי אנסכר עברה אונס לאומני גם הוא נורק בזמנו מחוץ לחלון - במקרה היא יהודייה, והוא גם ערבי, גם אנס וגם רוצח. קורה.

האמירה של נתניהו היא לא הבעיה - אלא העובדה שיש מובילי דעת קהל שלא רואים את הקשר בין אוסלו ל-7 באוקטובר

אבי שילון

מה עשית חוץ מלהאשים את אוסלו?

היה מנהיג חזק ומקובל על רובם, שניתן היה לעשות איתו עסקים, גם אם לא בקלות וביושר. היו עוד סיבות לאוסלו, אך לא במקרה כשהסכם הראשוני נחתם, למעלה מ-60 אחוז מהציבור תמכו בו, כולל שניים ממנהיגי העיתיד דאז של הליכוד, מילוא ושטרית, שנמנעו. לכן זו הוכמה קטנה להתנגד בדיעבד למהלך שהייתה בו אסטרטגיה ותעוזה, אף שנכשל. אבל גם את הכישלון של אוסלו יש להבין באופן מורכב יותר מאשר לטעון ש"אוסלו הביא הרועים". מאז שנחתם הסכם ב-1993 ועד האינתיפאדה השנייה, שסיימה את התהליך, חלף כמעט עשור. בזמן הזה רבין, שזכה להערכה אצל כל השחקנים כמנהיג קשוח אך אמין, נרצח - ובלעדיו התהליך נחבל. נת

ניהו, שנבחר אחריו, בחר כהרגלו בדרך הססנית. מצד אחד, התמיד בתהליך אוסלו והחזיר את חברון. מצד שני, עיקר את התהליך מהאמון ומההתלהבות החיובית שהיו בראשיתו, ותחתיו התחולל העימות הראשון בין הרשות ליש"ר אל סביב פתיחת מנהרות הכותל. אפשר גם להאשים את ברק שניסה לפתור את הסכסוך כולו בשבועיים בקמפיין דיידי - למרות שגם האמריקאים וגם הפלסטינים אמרו לו שזה לא הזמן. בעקבות הכישלון פרצה האינתיפאדה השנייה. וכמובן שצריך להאשים את הפלסטינים בהיעדר מוכנות לפשרה ובכך שלא ניצלו את שנות האוטונומיה כדי לחנך לשלום כערך.

אבל בכל מקרה, להשוות את אוסלו ל-7 באוקטובר רק מפני שכמות ההרוגים דומה, זה כמו שמישהו ינחש שישה מספרים בלוטו ויטען שהוא מתמטיקאי. אוסלו ביטא אסטרטגיה ישראלית נועזת שכשלה ממגוון סיבות; 7 באוקטובר נבע, בין היתר, מהיעדר אסטרטגיה ואומץ מנהיגותי לטפל בשלטון חמאס. ויש עוד הברל. רבין שילם בחייו על המהלך שהנהיג. נתניהו מסרב אפילו לשלם בכיסואו.

אוסלו ביטא אסטרטגיה ישראלית נועזת שכשלה; 7 באוקטובר נבע, בין היתר, מהיעדר אסטרטגיה ואומץ מנהיגותי

מובן מאליו שההשוואה שערך נתניהו בין כמות ההרוגים מאז הסכם אוסלו לבין את אחריותו, כראש הממשלה, ל-7 באוקטובר. אבל חשוב להתעכב על רבדים נוספים שעולים מההשוואה, שכן לצד העובדה שהיא חושפת שוב את נתניהו כפוליטיקאי חסר עכבות, שיודע להסית נגד אחרים ברעיון מצוקה, היא גם מוכיחה מהצד השני - החשוב יותר - עד כמה נתניהו הוא מדינאי מוגבל מאוד.

ראשית, משום שגם מי שהתנגד לאוסלו וגם מי שסבור שאוסלו היה ניסיון הכרחי שכשל, יסכים שאוסלו היה מהלך שתוכנן על ידי ישראל - ואילו ההתקפה של חמאס נובעת מתמורה של שיונק משנים של אי-עשייה מצד ישראל. כלומר, כשרבין, פרס וביילין בחרו באוסלו, המטרה שלהם הייתה לנצל חלון אפשריות נדיר שני פתח בראשית שנות ה-90 כדי לסיים את הסכסוך. הם נהגו כאסטרטגים הצופים למרחוק. הטבח של חמאס נבע, מעבר לשאיפת הארץ, גזן להשמיד את ישראל,

גם מכך שההנהגה הישראלית, כלומר נתניהו, לא העזה במשך למעלה מעשור לנקוט באף מהלך אסטרטגי או צבאי, פרט לתמיכה בהעברת כסף לחמאס תמורת שקט והקפאת המצב. נתניהו נהג כסוחר שכשל.

שנית, כל מנהיגי הציונות - מאז הרצל, דרך בן-גוריון וז'בוטינסקי, ועד בגין ושרון - הבינו שזו אינטרס ציוני להפשי נתיבים לרוקיום במרחב, אחרת ניאלץ לחיות ממלחמה למלחמה. מה הסיפור של אוסלו מתחיל בכך שבראשית שנות ה-90 נקרתה ליורשיהם הזדמנות נדירה: ברית המועצות, שתמכה בעולם הערבי, התפרקה; אש"ף, שגנה בתמיכתו בסדאם חוסיין במלחמת עיראק הראשונה, נחלש וניאות להיכנע בתנאים נוחים לישראל; חמאס, שהוקם בעזה בשלהי שנות ה-80, התחזק, ונדרש כוח פלסטיני שיעמוד מולו; וכמו כן לפלסטינים